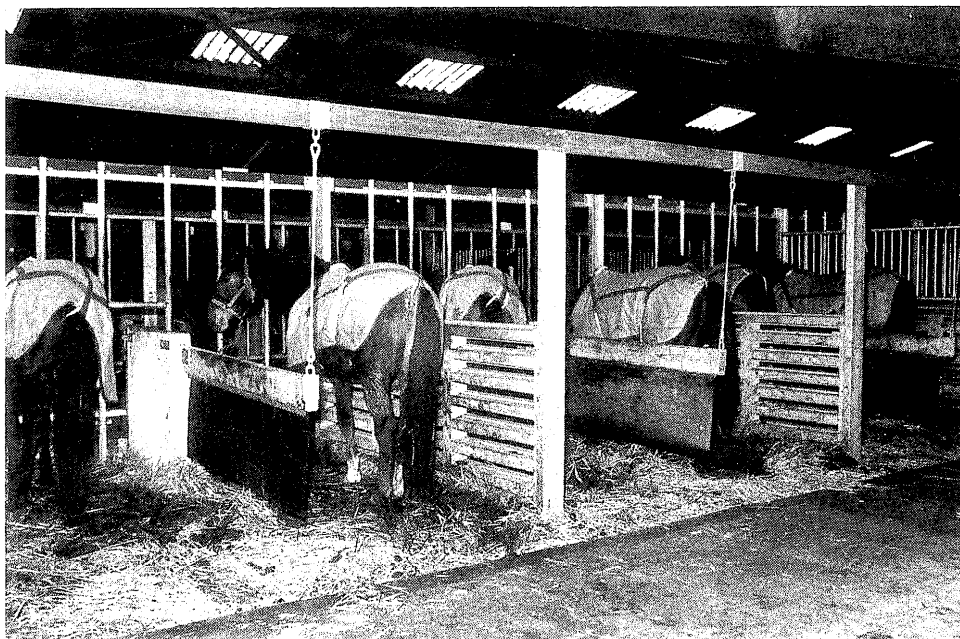

HUISVESTING VOOR PAARDEN

Ing. J. A. Gels (IMAG)

In 1983 werd op de Waiboerhoeve begonnen met onderzoek op het gebied van de paardenhouderij. Hiertoe werden 24 paarden aangekocht, waarmee voornamelijk voedingsonderzoek zal worden uitgevoerd. Verder komen ook diverse huisvestingsaspecten aan de orde.

Voor de huisvesting van de paarden is de inmiddels overbodig geworden centrale jongvee-opfokstal voor een gedeelte verbouwd tot paardestal. Er zijn 12 boxen en 12 standen voor paarden gebouwd. Standen zijn belangrijk goedkoper dan boxen, omdat ze ongeveer de helft van de ruimte van een box vragen. De helft van het aantal boxen en standen, dus van elk 6 stuks, zijn uitgevoerd met normale dichte vloer en een gierafvoergoot. De andere helft van de accommodatie is voorzien van een roostervloer van 2 m breed bij een stand- en boxdiepte van 3 m. De stalen roosters liggen boven een mestafvoerkanaal waarin een mechanisch mestafvoersysteem is gemonteerd. Op de roosters wordt in eerste instantie normaal lang stro gebruikt. In het rooster is per box en per 2 standen een luikje aangebracht waardoor bij het uitmesten de mest wordt afgevoerd. De mest wordt daarbij via de rondgaande ketting met meenemers en via een opvoergoot op de mestvaalt gebracht. De boxen en standen met een dichte vloer worden op de traditionele manier met mestvork en kruiwagen uitgemest. De twee huisvestings- en uitmestingssystemen worden met elkaar vergeleken, onder meer wat betreft arbeidsbehoefte en strooiselverbruik.

Een stand vraagt ongeveer de helft van de ruimte van een box.
A stall needs about half the room of a box for a horse.

Voor de wanden van de boxen zijn materialen en constructies toegepast die afwijken van dat wat algemeen gebruikelijk is. Zo is bij de boxen de bestaande houten achterwand boven een hoogte van ca. 1,20 m bekleed met asbestcementgolfplaten. Gebleken is reeds dat deze bekleding te kwetsbaar is voor paarden. De asbestcementgolfplaten worden vervangen door verzinkte stalen platen. De bekleding van het bovenste deel wordt daarmee gelijk aan het onderste deel van de wand dat voordien al was bekleed met staalplaat.

De afscheiding tussen de boxen onderling en tussen de dubbele standen bestaat uit op zijn kant geplaatste betonnen roostervloerplaten voor rundveestallen. De tussenwand meet 1,10 m hoog en 3 m lang, en is in stalen profielen geplaatst. Aan één kant – normaliter de bovenzijde van de roostervloerplaat – is een dergelijke wand vrij vlak. De andere zijde – de onderkant van de roostervloerplaat met breed uitlopende spleetopeningen – is echter ruw. De horizontale spleten in de tussenwand kunnen problemen geven uit een oogpunt van hygiëne, terwijl de ruwe kant van de wand aanleiding kan geven tot blessures bij de paarden. Aanvankelijk is volstaan met een afscheiding tussen de boxen van 1,10 m hoog. Gebleken is dat dit te laag was. Inmiddels is een hekwerk op de tussenafscheiding aangebracht. De scheiding tussen twee paarden in een dubbele stand bestaat uit een houten latierboom waar aan de onderzijde een strook rubber is bevestigd. De afscheiding van de boxen en standen aan de voergangzijde bestaat uit verzinkte stalen pijpen met een onderlinge afstand van ca. 35 cm. Bedoelde afscheiding bevat goed. Wellicht zullen er later voor de huisvesting van merries met veulens extra voorzieningen moeten worden getroffen om de veulens in de boxen te houden. Behalve de standen en boxen werd een wasplaats met behandelbox en een tuigkamer ingericht.

Op de Waiboerhoeve verrichten de paarden geen arbeid. De rijpaarden worden niet bereiden en de dravers worden niet getraind op een baan: Voor de noodzakelijke lichaamsbeweging en om de dieren in een bepaalde conditie te houden zijn voorzieningen getroffen. In de stal is een zogenaamde tredmolen voor één paard opgesteld, die onder een kleine of grotere helling kan worden geplaatst en die op verschillende snelheden kan draaien. Buiten de stal is een stapmolen voor 12 paarden gemaakt; deze kan men eveneens verschillende snelheden geven en naar keuze links- of rechtsom laten draaien. Met beide systemen zuilen gebruikservaringen worden verzameld.

In de naaste toekomst zal een ander deel van de voormalige jongveestal worden ingericht als loopstal voor jonge paarden.

Housing of horses on the Waiboerhoeve

Since 1983 the Waiboerhoeve houses 24 horses for practical research in a remodelled stable, formerly used for central rearing of young stock. Twelve boxes and 12 stands are made, six of each with a flat, smooth floor with gutter for liquid manure. The other six stands and boxes have a metal grid with a hatch above a dung channel with a mechanical system for removing the dung. Use of straw and labour with both housing systems will be compared.

Partitions between boxes and double stalls are made of concrete elements for slatted floors for cattle, placed between steel profiles. The partitions have a height of 1.10 and a length of 3 m. Above a fencing is made. For bodily exercise of the horses a treadmill for one horse is in use. Both slope and speed are variable. Outside a walk mill for 12 horses, also with variable speed is placed. Experiences of both systems will be collected.

Later on another part of the former central rearing stable will be remodelled.